

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 6151/914

Circular

cătră toate oficiile parohiale din districtul Consistorului greco-oriental român din Arad.

În vederea, că la finea acestui an solar expiră și periodul de trei ani 1912, 1913 și 1914, pentru care au fost alese corporațiunile noastre bisericesti, adecă comitetele și epitropiile parohiale, apoi sinoadele, comitetele și epitropiile protopresbiterale și într'una cu aceasta expirând și mandatul acestor corporațiuni: acelea urmează a se restaura din nou pe următorul period de trei ani 1915, 1916 și 1917.

Dupăce însă se știe din praxa vieții constituționale a bisericei noastre de până acum, că asemenea restaurări numai acolo s'au putut efectua spre mulțumire comună, unde s'a ținut cont de dreptul tuturor factorilor chemați a concurge la restaurări și unde acei factori au fost conduși de adevărată interesare pentru promovarea scopului urmărit de biserică noastră națională, nu putem din destul recomanda și la această ocaziune, ca atât la pregătirea lucrărilor premergătoare, cât și la însuși actul restaurării, fiecare membru din sânul bisericei noastre să aibă în vedere, că pe lângă frumoasa chemare, are și datoria de a conlucra în spiritul *conciliant al evangheliei*, pentru îndulcirea și alipirea tuturoră cătră sfânta maica noastră biserică națională și cătră frumoasele ei instituțiuni, și prin aceasta pentru promovarea vieții religioase, morale și culturale a poporului.

În scopul îndeplinirii acestora, în conformitate cu dispozițiune Statutului-Organic și a normelor în vigoare decretăm și dispunem, precum urmează:

I. Conducătorii oficiilor parohiale se îndatorează:

a) Că la 31 decembrie v. 1914 să încheie ziuarele și evidențele epitropiei parohiale și a celei actuale, și starea casei, ce ar rezulta din încheiere, să o petreacă în ziuarul, ce au să-l deschidă pentru anul următor 1915, apoi pe baza ziuarelor încheiate la finea anului 1914, să compună în 2 exemplare inventarul și socoata, nu altcum și preliminarul pe 1915, — dacă nu ar fi stabilit și aprobat deja — și într'una să facă atenți pe epitropi, că remanența de casă, ce s'ar arăta la încheierea ziuarelor ca bani gata, să fie în numerar în lada

epitropiei și să fie în regulă și cealaltă avere mobilă a parohiei.

b) *Incheiat fiind ziuarul și compus fiind inventarul, socoata și preliminarul*, conform Instrucțiunii Nr. 8591/1901, conducătorul oficiului parohial se însărcină a dispune convocarea de urgență a comitetului parohial spre cenzurarea și aprobarea acestora.

II. **Comitetul parohial întrunit în ședință**, cenzurează toate acestea; despre cele constatate ia act la protocol cu eventualele observări, și în caz de aprobare le prevede cu clauzula recerută conform Instrucțiunii provocate mai sus. Socoata și bugetul cenzurat și aprobat de cătră comitet se predă conducătorului oficiului parohial, care îngrijește pentru convocarea Sinodului parohial, pe terminul satorit de concernintele protopop, respective administratorul protopopesc, publicându-se ca obiect de Sinod: **Cenzurarea socoților și bugetul, restaurarea comitetului și a epitropiei parohiale.**

III. **În sinodul parohial**, având mai întâiu să se cenzureze socoata, eventual cu bugetul, apoi să urmeze restaurarea și având în vedere, că președintele Sinodului **de după §-ul 10 din Statutul-Organic, este răspunzător pentru ordinea bună** îi atragem atențiunea, ca pentru evitarea neînțelegerilor, ce se ivesc în unele locuri chiar la constituire, anume la alegerea notarului și a bărbaților de încredere, el, **președintele** să lase curs liber și dacă e de lipsă și se cere, să admită **alegerea acestora și cu vot nominal** pe baza listei membrilor Sinodului parohial. (Vezi ce zice Reg. pentru parohii). În acest caz votarea nominală va urma numai dacă e reclamată de atâția membrii ai sinodului parohial, *câți membrii ordinari are comitetul parohiei respective*. Despre cererea votului nominal se ia act la protocol cu inducerea numelui aceloră cari au cerut această votare nominală. În asemenea caz, bine înțeles, în protocol se induc cu numele votanții și persoanele, pentru cari s'a votat, enunțându-se prin concluz rezultatul votării.

Tot datorința *președintelui* este, ca mai înainte de a procede la actul restaurării, să explice calitățile personale recerute dela membrii acestor corporațiuni, chemate a lucra pentru religiositatea și moralitatea și pentru chivernisirea conștiințioasă a averii parohiei. Îndeosebi să le arate că:

a) de după concluzul congresual Nr. 179/1901, în comitet pot fi aleși numai indivizi nepătați, adecă

cari întrunesc condițiunile de viață morală, religioasă și socială (vezi §-ul 6 din Statutul-Organic).

a) de după §-ul 19 din Statutul-Organic „*Tatăl și fiul, moșul și nepotul, frații, socrul și ginerele nu pot fi deodată membrii ai comitetului*”;

c) după tenoarea §-lui 24 din Statutul-Organic *epitropii nu pot fi între sine înrudiți până în gradul al șaselea de sânge și al patrilea de cuscrie*”.

d) că membrii corporațiilor de până acum se pot realege, dar se înțelege de sine că numai aceia, cari în periodul ce expiră, prin viua interesare de binele și prosperarea bisericei, prin purtare morală neescepționabilă, prin participare regulată la ședințele comitetului și prin curățenia mânilor lor, s'au arătat demni de chemarea lor; și în fine:

e) că atât mersul regulat al afacerilor parohiale în genere, cât și în special sporirea averii parohiale recere, ca în epitropie nici decăt, dar nici în comitet să nu se aleagă atari membrii, cari ar stă în proces cu biserica, precum nici de aceia, cari dătoresc bisericei ori altor fonduri parohiale cu bani împrumutați ori alte pretenziuni în sume mai mari, dar neîntabulate, cum ar fi bunăoară acei epitropi, cari la eșirea lor din epitropie, neputând face sama cu banii în numerar, au dat obligațiuni și apoi nici nu plătesc, nici nu asigurază pretenziunea bisericei, dar nici nu plătesc întereșele regulat.

IV. Premergând acestea, *președintele Sinodului parohial*, din fiecare comună, având la mână lista alegătorilor, inventarul și socioșile, va pune la ordinea zilei: *cenzurarea socioșilor și eventual a bugetului anual*, luându-se la protocol act despre votul sinodului atât relativ la socioși, cât și la buget, indicându-se necondiționat în protocol rezultatul socioșii, adecă: cât au fost percepțiunile, cât erogațiunile și cât face suma cu care epitropul are să dea sama cu bani gata ș'apoi cât face suma preliminară în bugetul viitor.

V. Terminată cenzurarea socioșilor **va urmă restaurarea.**

Mai nainte însă de a trece la alegere, președintele sinodului va încercă cu fruntașii poporului combinarea listei candidaților cu observarea celor indigetate în punctul III. și cu aceu observare, că acolo unde s'ar ivi mai multe păreri în privința alegănzilor, și respective unde alegătorii ar fi împărțiți în grupe, — datorința președintelui e a sfătul pe toți, să se înțeleagă, ca din fiecare grupare să se aleagă în respectivele corporațiuni membrii în număr proporționat numărului grupării, ca prin aceasta să se dovedească, că în biserică domnește dragostea evanghelică.

Fie că a succes a combină o singură listă pentru comitet și epitropia parohială, fie că, nesuccedând aceasta, se vor prezentă mai multe liste, este de observat, că pe fiecare listă de candidare trebuie să se scrie mai întâiu numele întreg cu numărul casei a tuturor candidaților de membrii ordinari în comitetul parohial, apoi numărul întreg cu numărul casei a

membrilor suplenți în comitetul parohial și în fine numele întreg cu numărul casei a candidaților pentru epitropia parohială. Afară de aceasta pe fiecare listă trebuie scris numele întreg cu numărul casei a aceluia, care prezintă lista din chestiune.

În orice caz, chiar dacă s'ar face înțelegere asupra unei singure liste, votarea se face cu vot nominal ori cu vot secret cu ședule și anume: cu vot secret cu ședule se face votarea numai atunci, dacă aceasta se cere în scris de către cel puțin atâția membrii ai sinodului parohial, câți membrii ordinari sunt în comitetul parohial al comunei bisericești respective.

La votarea nominală se induc votații cu numele ior întreg și numărul casei în protocol iar în rubrica votului se induce numele aceluia, care a prezentat lista, chiar și în cazul dacă votarea s'ar face asupra unei singure liste. La votarea secretă cu ședule se întroduc în protvcol asemenea toți votanții cu numele lor întreg și numărul casei. În cazul votării cu ședule, după efeptuirea și constatarea la protocol a rezultatului scrutării, ședulele au să se alătore la protocol în ³ plic sigilat. În cazul din urmă ședulele au să conțină numai numele aceluia, care a prezentat lista respectivă de candidare.

Toate listele de candidare, iscălite cu mâna proprie a prezentatorului, au să fie asemenea adnexate în original la protocol.

Preoții și învățătorii nu au dreptul să prezinte liste pentru alegere, ci să se abțină dela participarea în luptele de partide.

În *comitetul parohial*, afară de membrii ordinari, se vor alege în număr de jumătate și membrii suplenți, cari în ordinea, în cari au fost aleși, vor avea să înlocuiască pe membrii ordinari, cari în cursul timpului ar eși din careva motiv din sinul comitetului.

Incheindu-se votarea se publică rezultatul alegerii și la protocol are să se petreacă întreg și corect numele și numărul casei membrilor aleși în comitet și epitropie.

V. *Cenzurarea socioșilor și restaurarea corporațiilor parohiale* se face sub prezidiul ordinar al sinodului parohial cu observarea §-lui 10 din Statutul-Organic.

De oarece în ziua primă a sinodului parohial ordinar, conform §-lui 8 din Statutul-Organic, este a se țineă sfânta liturghie cu chemarea duhului sfânt și este a se constitui sinodul alegându-și notar și bărbați de încredere și deoarece se poate întâmplă, că și alegerea celor din urmă este a se face prin vot nominal, ceea ce răpește timp mult, nu mai puțin având în vedere trebuința, ca cenzurarea socioșilor să se facă cu toată scrupulozitatea și fără grabă, recomandăm tuturor sinoadelor parohiale, ca în ziua primă a sinodului să se facă numai constituirea și cenzurarea socioșilor, iară restaurarea să se facă în ziua a doua, adecă în ziua imediat următoare, când apoi n'are să se țină sfânta liturghie și convocarea duhului sfânt, ci are simpla-

mente să se continue ședința din ziua premergătoare, ceea ce se va notă expres la protocol.

Se admite însă și aceea, ca sinodul parohial să fie convocat anume pe o zi de duminică ori sâmbătoare numai pentru cenzurarea socoților și apoi să se convoace tot atunci pe altă zi de duminică ori sâmbătoara anume pentru restaurarea corporațiunilor parohiale. În cazul din urmă sinodului îi va premerge iarăși sfânta liturghie și chemarea duhului sfânt și se va face din nou și constituirea.

VI. După efectuarea alegerii de comitet și epitropie, are să urmeze luarea jurământului de manipulare conștiențioasă dela noui epitropi, apoi predarea averii și a tuturor afacerilor dela epitropii vechi la cei noi. Predarea să se facă în prezența președintelui și a biroului sinodului parohial, la care act epitropii vechi trebuie să predee celor noi lada bisericii, ziuarul de percepțiuni și erogațiuni, suma banilor în numerar, evidența obligațiunilor și alte evidențe și toate hârtiile de valoare, de după numărul și valoarea lor.

Predarea se face pe baza ziuarului și a inventarului dela finea anului 1914 și respective pe baza ziuarului ce se va încheia în ziua predării și de după starea ce va rezultă la încheierea celui ziar, rămânând epitropii vechi răspunzători pentru toate pozițiile eventual neinduse ori induse greșit, și cu un cuvânt pentru toate diferențele, ce s'ar constată la cenzurarea și aprobarea socoților din timpul epitropiei lor.

Despre actul predării se ia protocol deosebit, în care se anumesc obiectele și valorile predate de către cei noi și acest protocol, au să-l subscrie deoparte epitropii, cari au predat, de altă parte epitropii, cari primesc și constată ce au primit, și prin această predare și primire epitropii cei noi întră numai decât în funcțiune pentru îndeplinirea agendelor avizate lor prin §-ul 27 din Statutul-Organic.

Tot astfel după restaurare membrii aleși în comitet se întrunesc pentru constituire, despre ce se ia protocol formal, când apoi comitetul cel nou întră imediat în funcțiune spre îndeplinirea agendelor avizate competenței sale conform §§-lor 20 și 22, respective 23 din Statutul-Organic.

Până la restaurare, respective predare și constituirea noului comitet, rămâne în funcțiune comitetul și epitropia vechi, iar după restaurare, respective după predare și constituire, întră în funcțiune noul comitet și noua epitropie chiar și în cazul, când în contra alegerii lor s'ar însinua și s'ar da în termen legal protest.

VII. **Președintele sinodului așterne oficiului protopopesc în termin de cel mult în trei zile** o copie autentică de pe protocolul sinodului, un extras separat despre alegerea comitetului și a epitropiei, despre constituirea comitetului nou și despre predarea casei și a averilor parohiale.

VIII. Avându-se în vedere stările excepționale de acum, se poate ivi cazul, că în unele comune biseri-

cești ar fi imposibil a se constitui corporațiunile parohiale cele nouă în conformitate cu spiritul și litera Statutului-Organic și a regulamentelor în vigoare.

În asemenea cazuri conducătorul oficiului parohial respectiv să constate faptul acesta într'o consultare cu comitetul parohial ori numai cu membrii liberi încă de serviciul militar ai comitetului și deodată cu subșternerea protocolului despre această consultare (iscălit de toți cei ce au participat la ea) să facă propunere grabnică la oficiul protopopesc pentru instituirea unei comisiuni (indicând unmele persoanelor propuse în aceasta comisiune), care cu aprobarea ulterioară a Consistorului va avea să suplinească comitetul și epitropia parohială și, până la altă dispozițiune, să conducă agendele parohiale, cari cad în competența comitetului și epitropiei parohiale.

IX. **Alegerea membrului ori membrilor mireni la sinodul protopresbiteral**, conform Normativului votat prin concluzul Nr. 61 al sinodului eparhial arădan din anul 1913, care se află publicat în protocolul celui sinod eparhial la pagina 191, se îndeplinește în sinodul parohial convocat și constituit anume spre acest scop.

Termenul acestui sinod parohial îl stabilește tot conducătorul oficiului protopresbiteral concernent.

Acest sinod parohial electoral se constituie sub prezidiul ordinar cu observarea regulilor normate în §§-ii 8 și 9 ai Statutului-Organic și conform §-lui 13 a Regulamentului pentru parohii, având a-și alege un președinte adhoc, un notar și doi bărbați de încredere.

De prezident *ad hoc* poate fi ales și parohul — președintele ordinar al sinodului, dânsul însă nu votează la alogerea membrilor mireni, precum nu pot votă preoții peste tot.

După constituire sinodul hotărăște modul de votare. Votarea se face prin vot nominal sau cu vot secret prin bile (ședule), cerut conform §-lui 15 din Reulamentul pentru parohii. Votarea cu aclamațiune este esclusă. Votarea secretă se face numai atunci, când se cere în scris prin cel puțin atâți membri ai sinodului, câți membri ordinari are comitetul parohial al comunei bisericesti respective.

După decretarea modului de votare, sinodul parohial procede la îndeplinirea actului de alegere, spre care scop membrii sinodului parohial ca alegători în comunele parohiale, cari singure formează un cerc, pe temeiul listei alegătorilor votează câte pentru individ, iar în acele comune parohiale, cari aleg mai multi membri, — votează deodată pentru atâția, câți membri sunt de a se alege din acea comună parohială.

În acele comune parohiale, cari împreună constituiesc câte un cerc electoral, adecă cari împreună aleg un membru, — fiecare sinod parohial constituit în regulă votează deosebit câte pentru o persoană ca ca membru la sinodul protopresbiteral.

Despre constituirea sinodului parohial electoral și despre îndeplinirea întreg actului de votare, se ia pro-

tocol, în care se introduc toate momentele, anume: convocarea și constituirea sinodului parohial, rezolvarea modului de votare, numele votanților, numele aceluia și respective a acelora, pentru cari s'au dat voturile și reasumarua voturilor date. La caz de votare secretă, ședulele de votare su pun în plic sigilat cu sigilul oficiului parohial și se alătură la protocol. Protocolul astfel compus și încheiat se verifică și se subscrie prin prezidentul ordinar și ad-hoc prin notar și bărbații de încredere.

Protocoalele sinoadelor parohiale electorale atât din acelea comune parohiale, cari singure de sine constituiesc câte un cerc electoral, precum și din acelea, cari aleg mai mulți membri, se înaintează numai decât la oficiul protopresbiteral, iar protocoalele sinoadelor parohiale electorale din acelea comune parohiale, cari împreună cu alte comune constituiesc câte un cerc electoral și împreună aleg câte un membru, se pun în plic sigilat au sigilul oficiului parohial și președintele sinodal din fiecare comună parohială este obligat să predea plicul în fața sinodului unuia dintre bărbații de încredere cu însărcinarea a-l duce în persoană pe termenul fixat și la locul designat de oficiul protopresbiteral pentru scrutinarea voturilor.

Arad, 1/14 decemvrie 1914.

Joan J. Papp m. p.
Episcopul Aradului.

Predică.

Iubiți creștini!

De când s'a început războiul, fețele voastre s'au intristat, durere adâncă a cuprins sufletul vostru. Feciorii vostri — și azi mâne voi, — au luat arma pentru apărarea patriei noastre. Acum nu-i văd pela jocul din curtea sf. biserici, iar fețele voastre, — cuprinse și ele de jale — plâng cu mamele, îngrijate de ziua de mâne. Locurile voastre nu s'au sămănat decât puține, anul acesta, iar rodul slab din vară vă face să vă gândiți cu grijă la iarna ce vă așteaptă. În sfaturile voastre de dumineca și sârbători, vorbiți numai despre războiul în care e amestecată și țara noastră. Da, iubiților, trăim vremuri grele, vremuri istorice.

Războiul acesta a răscolat toate țările și astfel cu greu putem să ne dăm seamă, când va fi sfârșitul lui.

Ni-se impune nouă preoților, sfânta datorie, ca să vă lămurim, ce e de făcut acuma?! Vă aud zicând, că să nu mai lucrați, poate veți merge și voi și atunci cine să ia rodul sămănat! Iubiților! Acum se cere dela voi o mai mare încordare economică. Acum lucrați cu mic cu mare, cum puteți, pământul vostru. Trebuie să vă gândiți că țara are lipsă de hrană și dacă nu sămănăm noi, — nu samăna alții — ne așteaptă neagra mizerie. La lucru, căci acela va fi învingătorul, care nu va peri de foame. Vedeți voi bine, că omul flămând nu e capabil de nici o lucrare, deci și armata, care duce lipsa nutrimentelor, trebuie să cadă pradă dușmanului. Statul suntem noi, — toți cetățenii lui, — deci când armata noastră învinge, — noi am invins. — Cesti

bătrâni, femeile, nu puteți lua în mână arma să dați ajutor, deci lucrați pământurile, ca să dați în hrană ajutorul vostru. Nu puteți lucra așa cum s'ar cere, ca pământul să dea rodul ce s'ar face fiind lucrat de cei îndepărtați ai vostri, dar e destul dacă se produce și mai puțin.

Fiiți cruțători; grijiți de filer ca altădată de coroană, iar în mâncările voastre nu faceți pradă. Luați exemplu dela nemți, cari deși stau bine economicește să mulțămesc cu pâne amestecată cu făină de săcară și cartofi. E drept că cea mai mare parte a românilor se mulțămesc cu pâne mai slabă, cu mălaiu; și voi — cari până acuma numai pâne albă, frumoasă, măncați, — puteți să vă mulțămiți cu aceasta și mai slabă. Acum se impune cea mai mare cruțare, în toate. Grijiți de tot crucerul, iar femeile cari căpătați ajutor dela stat, nu cheltuiți acești bani pe haine, pe nimicuri, ci vă cumpărați hrana de lipsă pentru voi și pentru copiii vostri. Aveți firma credință în D-zeu, că va da biruință armelor noastre. Vă rugați Lui ca să dea cât mai curând sfârșit acestui războiu.

Bine știți, că orice se întâmplă în lume se face cu voința lui D-zeu. Prea s'a înrăutățit lumea. D-zeu cearcă, dar nu lasă să piară pe cei credincioși. Dar voi oare învățați ceva din aceasta încercare? Vă aud zicând, o Doamne, Doamne, vă văd triști, dar în celelalte ale voastre sunteți tot cei dinainte. Eu tot atâția oameni văd și acuma la sf. biserică, cași mai nainte de bătaie, tot aceleași dușmăni și împunsături. Nu credeți că a sosit timpul, ca să puneți capăt răutății inimii voastre!? De ce nu faceți odată, — în ceasul din urmă, — un gest de iubire, față de deapropapele vostru. Uitați-vă cetiți, de câtă iubire e pătruns soldatul față de patria sa, dându-și pentru ea sângele, luptând contra dușmanului. Și iar iubirea semenului, face ca dușmanul înarmat de ieri și azi rănit să-i fie prietenul, căruia-i leagă rănile dureroase.

Soartea războiului e în mâna lui Dumnezeu. Fiiți încrezuți în dreptatea lui D-zeu.

Când răufăcătorul își ia ceva, atentează la cinstea ta, trebuie să te aperi. Când un stat batjocorește pe celalalt — fără puțin semn de căință, — cel batjocorit e dator să-și repareze cinstea. Fiii vostri, iubiților, luptă pentru apărarea patriei noastre, aceasta este cinstea lor. Iubirea lor de patrie, de căminul părintesc, nu se stinge, ci se mărește, fie ei duși în pustiiurile Siberiei din Rusia, ori în țara muntoasă a Sârbilor. Voi însă nu sunteți ca și ei. Voi aici acasă vă certați, vă urțiți și nu iubiți pe D-zeu. Fiecare se întrece intru a face rău vecinului său, se bucură, când unul sau altul a dat de vr'o nefericire și vă depărtați din zi în zi de poruncile lui D-zeu, devenind astfel tot mai puțin credincioși. Nu știți voi că D-zeu ajută poporului credincios! Israilul cel pierdut de odinioară și regenerat prin trimișii lui D-zeu e ajutat de D-zeu și-și ajunge scopul.

De câte ori se numește în Testamentul Vechiu și în cântările bisericesti, D-zeu, „D-zeu războaielor“. Deci să fim intristați de sângele ce se varsă, să ne deplângem iubiții, dar să știm că peste războiu e D-zeul mântuitor. Războiul ne cere jertfe, pe cari trebuie să le dăm. Jertfe nu numai în vieți omenești, ci în cele materiale. Dar cine e acela, care nu jertfește pentru el, cine e acela care nu jertfește pentru patria sa, de care il leagă trecutul, unde sunt mormintele strămoșilor. E mare această iubire. Căci să fie traiul cât de bun într'alt loc, nu-ți poți uita patria. Și această iubire e născută în om.

Iubiților! Puțini sunt dintre voi, cari să mai fi trăit în vremuri de războire ale patriei noastre, dar și acele vremuri nu au fost așa de grele ca și aceste de acum. Nu sunteți așa dar dedați cu vremuri războinice și deci trebuie, — după cum v'am mai spus, — să fiți cu cea mai mare ascultare față de orice poruncă ce ar veni de sus, dela stăpâniri. Acum se impune mai mult ca și ori când împlinirea oricărei porunci, căreia trebuie să răspundă toți ca și unul. În vremuri pașnice, dacă unul sau altul a întrelăsat împlinirea unei porunci, sau luat în socotință unele împrejurări, nu s'a purces așa de strict ca și cum s'ar purcede acum, față de orice întrelăsare întru împlinirea vre-unei porunci. Legea acum e mai aspră și trebuie să fie așa. Deci să nu fie șovăială întru împlinirea poruncilor, ca să se vadă că sunteți un popor de ordine.

Vă împliniți datorințele voastre față de stat și particulari, dar mai ales datorințele voastre morale să fie la culme, ca din aceste să se vadă duhul vostru de jertfă și iubire. Nici când nu se ofere un mijloc mai potrivit de a vă arăta spiritul de jertfă — sau sentimentul milei, — ca și acum. Când tatăl, care până eri-alaltăeri susține familia din lucrul mânilor sale și acum dus la oaste, cu ce vor trăi copiii rămași?! Cu ce vor trăi ceice sunt schiopi, orbi, fără mâni?! Cu ce vor trăi familiile acestora?! Nefericirea acestora ne deschide nouă, celor de acasă un vast teren pentru a ne arăta mila față de ei. Statul a deschis diferite colecte; dați crucerul vostru pentru cei nefericiți. Mila voastră, dărnicia voastră, vă va adună comoară în cer. Și dați acestea toate din inimă și nu cu gândul de mărire, sau că veți fi puși și voi în foi. Faceți această milă, cum zice Isus în predica sa „Iar tu când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într'ascuns și Tatăl tău, care vede într'ascuns, va da ție“. (Mt. 6. 3.)

Vă închipuiți câte neajunsuri au să sufere soldații mai ales acum iarna în frig, când nouă celor de acasă ne e frig în odaia încălzită. Nu șovăiți deci a da hainele voastre de prisos, acestora, dupăcum s'a pornit colectă în felul acesta. Oricât ați da, nu ziceți nici când că ați dat deajuns.

Nu vă alarmați de orice știre; fiți liniștiți. Acum e timpul acela, când orice veste rea prinde aripi și zboară din gură în gură. Acum să răspândesc tot felul de minciuni, dar nu vă lăsați seduși de ele, ci așteptați cu răbdare știrile date de cei de sus. Vor muri mulți dintre ai vostri moarte eroică, pe câmpul de luptă, căci așa e războiul. Împărțășirea creștinească vor avea-o și acolo, dar voi cei de acasă vă rugați pentru odihna sufletelor lor.

Iubiților! Nu vreau să vă mustru pentru dușmăniile voastre; nu vă arunc în față păcatele, ci vă zic: învățați ceva din acest războiu. Nu ziceți numai, Doamne, Doamne, ci puneți-vă în cuget lăpădarea urei din voi, iubirea deaproapelui și alui D-zeu. Învățați de mici copiii vostri la iubirea celor sfinte ca să nu pună D-zeu *astfel* la încercare credința noastră și să-și întoarcă urgia pornită asupra noastră. În nădejdea îndreptării să ne rugăm, cu toții, pentru odihna sufletelor celor căzuți în războiu, lui D-zeu, căruia se cuvine laudă, mărire și închinăciune. Tatălui, Fiului și sf. Duh. Amin.

N. Ilieșiu.

CRONICA.

Semicentenarul Metropoliei noastre restaurate.

În 24 dec. st. n. s'au împlinit 50 de ani dela restaurarea Metropoliei gr.-or. române, fapt dus la îndeplinire prin străduința neobosită a marelui arhieru Șaguna.

Necrolog. Joi în 20 noemvrie st. v. 1914 la ora 1 p. m. după un morb lung și greu, provăzut cu sfta taină a cuminecatării a încetat din viață veteranul preot Alexandru Popa, paroh în Gurani (tractul Vașcău), membru la scaunul ppresbit. etc. în al 74-lea an al etății și al 50-lea an al preoției, lăsând în cel mai profund doliu pe iubiții săi fi, fice, frați, soră, cumnați, cumnate, gineri, nurori, nepoți, nepoate, cuscri, alte neamuri și poporul pastorit. Rămășițele pământesti ale defunctului, s'au așezat spre odihnă vecinică, în cimiterul gr.-or. rom. din Petroasă sâmbătă în 22 noemvrie st. v. orele 2 p. petrecut de mulțimea rudeniilor, a poporului păstorit și inteligenței din comună. Serviciul dumnezeesc, carea a premers sfta liturgie, a fost oficiat cu multă solemnitate de părintele vicar protopopesc Vasilie Nicoruța, cu asistența preoților Vasile Terebențiu din Cociuba, Teodor Pirtea din Poenii de sus, Teodor Andru din Chirou, Vasilie Corbi din Brădet, George Bogdan din Carpinet și George Teaha din Dumbrăvani. Răspunsurile mortuare au fost cântate cu multă precisiune de absolventul de teologie dl P. Coroiu învățătorii: Cloambeș, Gavril Popovici și Cornel Coste. La finea serviciului, părintele vicar protopresbiteral Vasile Nicoruța a ținut cuvântul panegiric și ertăciunea, storcând lacrimi din ochii celor prezenți. Vecinică să-i fie pomenirea lui.

Necrolog. Joi 9/22 dec. a adormit ia Domnul *Eva Terebențiu n. Popa* în al 64-lea an al etății și în al 48-lea an al fericitei sale căsătorii. O deplâng: neconzolatul său soț, preotul Vasiliu Terebențiu din Cociuba, apoi fiii: Traian Terebențiu preot în Galșa, Alexandru Terebențiu învățător Covăsinț, Vasiliu Terebențiu, Ion Terebențiu înrolat în Vermiglio (Tirol), Florița Terebențiu căsăt. Buz și nenumărate alte rudeni. A urmat în calea veșniciei pe fratele său Alexandru Popa preot în Gurani Petroasă decedat la 3 dec. n. a. c. Fie-le memoria binecuvântată.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II-a din **Bonești** (Bonczafalva) protopopiatul Butenilor, devenită vacantă prin abzicerea preotului Cornel Sabău, conform rezoluției Ven. Cons. Nr. 5817/914 se escrie concurs cu termen de **30 zile**.

Emolumente:

1. Sesia parohială constătătoare din pământul dela a) duleul Știolnii, b) la știolne, c) hotarul Musteștilor, d) la Criș. Darea după sesie o va plăti alesul.

2. Casă parohială cu supraedificatele de pe intravilanul casei parohiale.

3. Stolele legale.

4. Eventuala întregire de stat (601 cor.—1401 cor.) Alesul va catehiza la școlile din loc fără altă remunerație.

Reflectanții își vor înainta petițiunile adresate com. par. și instruite conform reg. P. O. Of. ppresb.

din Buteni, având după prealabila în cunoștință a of. pbit. a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserica din Bonțești.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Florian Roxin* pbit. r.

—□— 2—3 gr.

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei vacante din Inand protopresbiteratul Tinea cottul Bihar cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă pe lângă următoarea dotațiune:

1. Casă parohială cu grădină.
2. Pământ parohial, în estensiune de 23 iughere și 364□ și dreptul de imaș, ce compete după pământ.
3. Bir preoțesc dela 88 numere de case și anume: dela cei cu cel puțin un pătrar de pământ câte 30 l. grâu amestecat, iar dela cei cu pământ mai puțin de un pătrar câte 15 l. de grâu amestecat, cei fără pământ, dar cu casa proprie 15 l., iar unde sunt două câte pe un intravilan plătește amândouă 15 l. grâu amestecat.

4. Stolele îndatinate: prohod mare cl. I. 10 cor., cl. II. 8 cor., cl. III. 6 cor., prohod mic 2 cor.

5. Eventuala întregire dela stat.

Contribuțiunile publice este îndatorat a le achita preotul, care va prevedea și catehizarea elevilor.

Reflectanții, recursele lor ajustate conform Regulamentului au să le substearnă subscrisului protopresbiter până în ziua 8/21 ianuarie 1915 adresate comitetului parohial și se vor prezenta în termenul regulamentar în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din Inand.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *N. Rocsin* protopop.

—□— 2—3

În baza ord. Nr. 3611 B, 1914, prin aceasta se publică concurs din oficiu pe baza §-lui 31 din Regulamentul pentru parohii, pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a **Borșea**, protopresbiteratul Peșteșului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în: „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele beneficii:

1. Pământ parohial de 15 iughere, arător și fâneațe, având preotul a suportă dările și echivalentul.
2. Bir preoțesc, dela fiecare număr de câte o măsură de cucuruz sfârmat sau prețul ei curent.
3. Stolele îndatinate.
4. Întregirea dotațiunii dela stat.
5. Până la zidirea casei parohiale, de locuință se va îngriji alesul preot, care va prevedea și catehizarea elevilor dela școlăle din loc.

Doritorii de a ocupa acest post se avizează, ca cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Borșea, să le înainteze Prea On. Oficiu protopopesic în M. Telegd, în termenul concursual, având dâșii, cu știrea pplui a se prezenta în sfânta biserică din Borșea, pentru a-și arăta desteritatea în cant, tipic și oratorie.

M. Telegd. 19 nov. (2 dec.) 1914.

Alexandru Munteanu protopresbiter.

—□— 3—3

Conform ord. V. Consistor Nr. 3610 B. 1914: Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile în organul diecezan: „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. **Surduc**, protopresbiteratul Peșteșului, pe lângă următoarele emolumente:

1. Casă parohială, cu dependentele ei.
2. O sesiune de pământ arător și fâneațe, în mărime de 17 iughere și 926□.
3. Bir preoțesc dela fiecare număr de casă, câte o măsură de cereale, eventual 2 cor. 50 bani.
4. Stolele îndatinate, după cum s'au specificat în protocolul comitetului parohial.
5. Întregirea dela stat. Dările și echivalentul după pământ, le va suportă alesul preot, care va prevedea și catehizarea elevilor școlăle existente.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca cererile lor de concurs, adresate comitetului parohial din Surduc, să le înainteze în termenul concursual Prea On. Oficiu ppsc în Mezôtelegd, având dâșii, cu prealabila învoire a protopopului tractual, cu 8 zile înainte de alegere, a se prezenta în biserică înaintea poporului, spre a-și arăta desteritatea în cant, tipic și oratorie.

Pentru comitetul parohial.

Dimitrie Vașcan
preot, preș. adm. par.

Teodor Ciota
not. adhoc al com. par.

In conțelegere cu mine: *Alexandru Munteanu* ppresb.
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confes. gr.-or. rom. din **Budinț**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 820 coroane.
2. Locuință în natură, cu grădină de 600□.
3. Pentru conferință 20 cor., în senz. concluz. V. Sin. eparh. 91/1914.
4. Pentru scripturistică 5 cor.

Dela înmormântări, unde va fi poștit, 1 coroană.

Întregirea dela stat, care e votată mai de mult, se va cere și pentru noul învățător.

De curățirea și încălzirea locuinții învățătoresci, se va îngriji însuși învățătorul; iar de a saiei de învățământ comuna bisericăescă.

Alesul învățător e dator să conducă strana în dumineci și în sârbători și să supravegheze școlarii în s. biserică, fără altă remunerație.

Reflectanții au să-și înainteze petițiile concursuale, instruite cu documentele prescise, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiterat gr.-or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megye) și să se prezenteze în termenul concursual, într'o duminecă, ori într'o sârbătoare, în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Reflectanții, cari au mai fost în funcțiune, au să aclude și atestat de conduită dela protopresbiterul în al cărui tract au fost mai în urmă.

Cei apți a conduce corul vocal esistent, vor fi preferiți.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.
—□— 3—3

Pentru întregirea postului de preot din **Crivobara**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 32 jugăre, pământ arător, cu intravilan de 1/2 jugăr, fără casă parohială.
 2. Stolele legale.
 3. Eventualul ajutor de stat (congrua).
- Darea după sesia parohială o plătește preotul.

Fiitorul preot e obligat să catihizeze școlarii gr.-or. români din parohie fără altă remunerație.

Reflectanții, cari trebuie să aibă ecalificație pentru parohii de clasa a III-a, au să-și aștearnă petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Crivobara, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Belencze, Temes-megye) și a se prezenta într-o duminică ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în oratorie, cântare și tipic.

Dacă au mai funcționat undeva, trebuie să aceluze și atestat de funcționare dela respectivul protopresbiter.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa a III-a din Trăoaș (Torjás) se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele condițiuni:

Venitele parohiei sunt:

1. O sesiune de pământ de deal, care aduce un venit curat, — după detragerea tuturor speselor, — de cor. 70.

2. Birul legal.

3. Stolele legale.

4. Cvarțir în casa parohială doua odăi și culină.

5. Grădină parohială.

6. Dreptul de pădure și izlaz 16/282.

7. Ajutorul dela stat, conform ecalificațiunei celui ales.

8. Sarcinile publice după pământul ce beneficiază le va suportă cel ales.

Alesul e obligat a catehiză la școala din comună fără vr'o remunerațiune specială.

Recursele, adresate comitetului parohial din Trăoaș ajustate regulamentar, sunt a se susține Prea On. Oficiu protopresbiteral ur.-or. român din Mariaradna.

Reflectanții vor aveă a se prezenta în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Troaș (Torjás) din ședința comitetului parohial ținută la 12/25 octomvrie 1914.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* pbiterul Radnei.

—□— 3—3

Căițe (căciuli) preotești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre- cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 6 cor. iar din stofă 4 cor.

Potcapia, din catifea 5—7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.

La librăria diecezană din Arad.

Au apărut și se găesc de vânzare
Șaizeci și cinci de predici populare
premiatē de academia română

de

Arhim. I. Scriban.

à cor. 4. exempl.
plus porto 30 fil.

CARTI BISERICESTI CU LITERE LATINE:

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11·50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruce pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.